

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Tomáše Langáška, soudce JUDr. Filipa Dienstbiera a soudkyně zpravodajky Mgr. Veroniky Baroňové v právní věci žalobce: **U. K.**, zastoupený Mgr. Viktorem Klímou, advokátem, sídlem Melantrichova 477/20, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 9. 2019, č. j. OAM-1108/ZA-ZA12-VL13-2018, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 10. 12. 2020, č. j. 2 Az 52/2019 - 34,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobce **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **ne má** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení případu

[1] Důvodem podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany byla žalobcem tvrzená hrozba smrti ze strany vlády Republiky Uzbekistán. Žalobce uvedl, že v České republice pobývá od 16. 9. 2008, přičemž až do roku 2013 zde pracoval na pracovní vízum, které se mu již nepodařilo prodloužit. V rámci pohovoru (viz protokol ze dne 2. 1. 2019) doplnil, že Uzbekistán v roce 2008 opustil, neboť mu vyhrožovala policie, která jej měla vyšetřovat pro účast ve vahábbistické skupině, již však nebyl členem. Žalobce byl dle svého tvrzení v září 2007 zadržen a odvezen na prokuraturu, kde mu policisté měli nabídnout, že za úplatek bude z nařčení očištěn. Žalobce uvedl, že jej policisté chtěli mučít, avšak tehdy ho nemučili, jen naznačovali. Protože proti němu nevznikli obvinění, následující den jej propustili. V listopadu 2007 jej měli dvakrát předvolat na okrskové oddělení, kde jej poprvé nechali jen čekat (jako nátlak) a večer jej poslali domů, podruhé mu policista v civilu vyhrožoval uvězněním. Žalobce se domnívá, že následně musel opustit zaměstnání právě pro opakované výslechy policií, neboť jeho podnik se policie obával (žalobci bylo řečeno, že buď podá výpověď, nebo bude propuštěn). V prosinci 2007 jej policie měla opět zadržet pro podezření z vahábbismu. Žalobce uvedl, že jej bili a dotazovali se na fotografie a arabsky psané texty, které mu předkládali. Takto jej měli mučít 2 dny. Zadržovat jej měli

několik dní a požadovali úplatek 25 000 USD. Souhlasil, i když zaplatit nechtěl. Za úplatek si obstaral povolení k vycestování. Prodal byt, rodinu přestěhoval do podnájmu. V roce 2008 jej policie navštívila ještě dvakrát (v dubnu a květnu). Žádost o azyl podal s odstupem deseti let, protože věřil, že se mu podaří vyřídit „normální doklady“. Do země původu, kde má manželku a děti, se nechce vrátit; chtěl by, aby jeho rodina mohla přijet za ním. V případě návratu do vlasti se obává, že jej stále budou podezřívat z vahábbismu, a pokud policii nezaplatí, „zbaví se ho“.

[2] Ze závazného stanoviska Ministerstva vnitra vydaného pro potřeby řízení o správním vyhoštění ze dne 4. 5. 2018, č. j. KRPS-352264/ČJ-2018-010022, vyplynulo, že žalobci bylo již dne 18. 12. 2017 uloženo správní vyhoštění se zákazem vstupu na území členských států EU na dobu pěti let. Vyhoštění mu bylo uloženo kvůli neoprávněnému pobytu na území České republiky.

[3] Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Žalobce napadl toto rozhodnutí žalobou u Městského soudu v Praze, který ji v záhlaví označeným rozsudkem zamítl.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[4] Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost. Za důvod přijatelnosti kasační stížnosti označil skutečnost, že se městský soud odchýlil od rozhodovací praxe Nejvyššího správního soudu, představované rozsudkem ze dne 18. 12. 2008, č. j. 1 Azs 86/2008 - 101, pokud se nezabýval reálnou možností vnitrostátní ochrany v zemi původu. Namítl, že byl v zemi původu v roce 2007 neoprávněně obviněn z účasti v extremistické skupině a mučen policisty, přičemž žádná ze zpráv o zemi původu užitá jako podklad ve správním řízení neposkytuje oporu pro zjištění, že v Uzbekistánu existují takové procesní možnosti, které by stěžovateli umožňovaly se bránit proti popsanému jednání úřadů. Povinností žalovaného bylo obstarat dostatečné informace, zda ochrana poskytovaná veřejnými orgány je v praxi účinná. Stěžovatel uvedl, že napadený rozsudek je založen na nesprávném právním názoru, že je nezbytné, aby se žalobce s žádostí o pomoc nejdříve obracel na orgány svého státu, a to i v situaci, kdy je zjevné, že žalobci se takové ochrany nedostane.

[5] Ke zjištěnému skutkovému stavu stěžovatel dále namítl, že městský soud jej pokládal za dostatečně prokázaný, přestože zpráva Ministerstva zahraničních věcí obsahující informace zastupitelského úřadu (jako jeden z podkladů shromážděných ve správním řízení) nesplňuje kritéria požadovaná metodikou Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu (EASO), a nemohla tak sloužit jako jeden z podkladů ve smyslu § 23c odst. 1 písm. c) zákona o azylu. Uvedený podklad neobsahuje žádné vysvětlení, jak úředníci zastupitelského úřadu zachycené informace zjistili. Zpráva tak není transparentní a není v ní uveden zdroj. Rozhodnutí žalovaného je proto z tohoto důvodu nepřezkoumatelné.

[6] Stěžovatel také napadl závěr městského soudu, že legální vycestování s platným cestovním dokladem je důkazem neoprávněnosti žádosti stěžovatele o azyl. Tato skutečnost však dle stěžovatele není způsobila oslabit jeho obavy z pronásledování.

pokračování

[7] Dle stěžovatele souviselo jednání uzbecké policie s výkonem jeho náboženství, neboť jeho víra byla základem pro podezření policie z extremistické činnosti. Stěžovateli tedy měl být přiznán azyl dle § 12 písm. b) zákona o azylu, případně doplňková ochrana podle § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu, neboť byl ve své vlasti podroben špatnému zacházení a toto jednání se bude po návratu do země původu s přiměřenou pravděpodobností opakovat.

[8] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti vyslovil názor, že stěžovatel konstruuje některé kasační body na základě údajných názorů městského soudu, které však městský soud v napadeném rozsudku nevyslovil (např. městský soud dle žalovaného neuvedl, že by legální vycestování stěžovatele ze země původu bylo důkazem o neoprávněnosti jeho žádosti o azyl). Žalovaný nesouhlasí ani s tím, že by základem posouzení ze strany městského soudu byl závěr, že se stěžovatel nejprve musí obrátit s žádostí o pomoc na orgány v zemi původu. Dle žalovaného navíc není zřejmé, proč stěžovatel považuje tento názor za nesprávný. Uvedené kasační námitky však nebyly předmětem žalobních bodů. Žaloba byla založena pouze na strohém a nekonkrétním napadání použitých zdrojů. Konkrétní právní závěry stěžovatel žalobou nenapadl. K informacím ze zastupitelského úřadu žalovaný uvedl, že tyto informace jsou standardně v azylových řízeních užívány a správními soudy akceptovány. Jedná se o hodnotné informace přímo ze země původu žadatelů. K údajné souvislosti víry stěžovatele a jednání uzbecké policie žalovaný odkázal na odůvodnění rozhodnutí, v němž vyloučil, že by víra stěžovatele byla zdrojem jím tvrzených problémů.

[9] Stěžovatel reagoval na vyjádření žalovaného podáním repliky, v níž uvedl, že poukaz na nerozhodnost legálního vycestování ze země původu učinil s ohledem na zjištění žalovaného obsažené v žalobou napadeném rozhodnutí, s jehož závěry se městský soud ztotožnil v bodě 16 odůvodnění napadeného rozsudku. Zopakoval, že informace ze zastupitelských úřadů nesplňují kritéria metodiky EASO.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[10] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je nepřijatelná ve smyslu § 104a odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), neboť svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele (k výkladu tohoto pojmu srovnej usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS). Ačkoli usnesení, jímž se kasační stížnost odmítá pro nepřijatelnost, nemusí být odůvodněno (§ 104a odst. 3 s. ř. s.), Nejvyšší správní soud nad rámec zákonného požadavku stručné odůvodnění připojuje.

[11] Nejvyšší správní soud nejprve připomíná, že *„poskytnutí azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území ČR, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR“* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 - 48).

[12] Jak konstatoval Nejvyšší správní soud v citovaném usnesení č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, *„případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního*

postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti“. Nejvyšší správní soud žádá pochybení, natož zásadní pochybení systémového rázu, v napadeném rozsudku městského soudu neshledal.

[13] Stran přesahu vlastních zájmů stěžovatel v kasační stížnosti poukázal toliko na postup městského soudu, který se měl odchýlit od dřívější rozhodovací praxe Nejvyššího správního soudu, představované rozsudkem ze dne 18. 12. 2008, č. j. 1 Azs 86/2008 - 101, neboť se nezabýval reálnou možností vnitrostátní ochrany stěžovatele v zemi původu. Nejvyšší správní soud však v postupu městského soudu nespatřuje odchýlení se od citovaného rozsudku. Stěžovatel totiž v žalobě neuvedl žádné námitky ohledně možnosti či nemožnosti domoci se ochrany u státních orgánů v zemi původu, ani ohledně účinnosti takové ochrany. Stěžovatelovy žalobní námitky v obecné rovině směřovaly výhradně proti tvrzené neaktuálnosti, rozpornosti a nepravdivosti některých ze shromážděných podkladů – zpráv o politické a bezpečnostní situaci a stavu lidských práv v zemi původu. Městský soud se proto v napadeném rozsudku, vázán při přezkumu uplatněnými žalobními body (§ 75 odst. 2 s. ř. s.), otázkou vnitrostátní ochrany vůbec nezabýval. Již z tohoto důvodu se nemohl od stěžovatelem zmiňovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu odchýlit, natož aby se jednalo o odchýlení, které signalizovalo nerespektování judikatury, a představovalo tak z hlediska přijatelnosti kasační stížnosti přesah vlastních zájmů stěžovatele.

[14] Žalovaný rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany v části věnované neudělení azylu podle § 12 zákona o azylu založil na vyhodnocení žádosti stěžovatele jako účelové, neboť ji stěžovatel podal až po více než 10 letech pobytu mimo zemi původu a po uložení správního vyhoštění (poté, co se mu po několika letech již znovu nepodařilo prodloužit pracovní vízum). Dále rozhodnutí v této části opřel o zjištění, že přímo z azylového příběhu stěžovatele vyplynulo, že se o něj měly policejní orgány zajímat z důvodu vyhledávání osob spojených s náboženským extremismem v rámci boje proti terorismu, případně se mělo následně jednat o nezákonné vymáhání úplatků policisty. Tyto okolnosti žalovaný nepodřadil pod pronásledování z důvodu náboženství či jiného azylově relevantního důvodu a pouze na okraj v této souvislosti poznamenal, že se stěžovatel ani nepokusil řešit problémy s policií v zemi původu.

[15] Ke kasační námitce směřující proti konkrétní zprávě Ministerstva zahraničních věcí obsahující informace zastupitelského úřadu jako jednomu z podkladů shromážděných ve správním řízení, z nichž žalovaný v rozhodnutí vycházel, je nutno konstatovat, že městský soud se vzhledem k absenci souvisejícího žalobního bodu tímto podkladem konkrétněji vůbec nezabýval a už vůbec ne z hledisek namítaných až nyní v kasační stížnosti. Pokud stěžovatel v žalobě (nadto pouze ve zcela obecné rovině) poukazoval pouze na neaktuálnost a rozpornost jiných ve spisu obsažených podkladů, jedná se

pokračování

v případě této kasační námitky o námitku nepřípustnou ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s., již se Nejvyšší správní soud nemohl zabývat, neboť ji stěžovatel neuplatnil v řízení před městským soudem.

[16] Stejně tak se městský soud pro chybějící žalobní námitky nezabýval ani dopady skutečností, že stěžovatel ze země původu vycestoval legálně s platným cestovním dokladem, že jednání uzbecké policie souviselo s výkonem jeho náboženství, a proto mu měl být přiznán azyl dle § 12 písm. b) zákona o azylu, případně doplňková ochrana. Opírali se kasační stížnost o nové důvody, které nebyly uplatněny v žalobě před krajským (zde městským) soudem, ač tak stěžovatel mohl učinit, nemohl se jimi zabývat ani Nejvyšší správní soud. Z ustálené judikatury (viz např. již rozsudek ze dne 22. 9. 2004, č. j. 1 Azs 34/2004 - 49, č. 419/2004 Sb. NSS, nebo rozsudek ze dne 25. 9. 2008, č. j. 8 Afs 48/2006 - 155, č. 1743/2009 Sb. NSS) vyplývá, že § 104 odst. 4 s. ř. s. zavádí do řízení před Nejvyšším správním soudem koncentrační princip, který zajišťuje, aby uplatněné výhrady účastníků řízení byly pořadem práva nejprve projednány krajskými soudy, kterým byly v žalobách předestřeny, a až poté může zákonnost jejich posouzení, promítly-li se zároveň i do námitek kasačních, přezkoumat Nejvyšší správní soud. K tomu ovšem v daném případě nedošlo, neboť stěžovatel námitky tohoto obsahu v podané žalobě vůbec nevznnesl, a učinil tak až v kasační stížnosti.

IV. Závěr a náklady řízení

[17] Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud nezjistil, že by městský soud hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva či nerespektoval ustálenou soudní judikaturu, kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[18] Výrok o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti je odůvodněn § 60 odst. 3 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. května 2021

JUDr. Tomáš Langášek
předseda senátu